



72 Asola, Elmon urheilupuiston yleissuunnitelman suunnitelmaselostus

SUUNNITTELUALUE

SIJAINTI

Suunnittelualue sijaitsee Koivukylän suuralueella Lipstikan ja Kulomäen asuinalueiden välisellä alueelle rajautuen idästä Asolanväylään.

Puiston pinta-ala on n. 18 ha.

KAAVOITUS JA MAANOMISTUS

Elmon urheilupuiston alueella on voimassa oleva asemakaava, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 23.5.2011. Asemakaavassa Elmon urheilupuiston eteläosaan on osoitettu autopaikkojen korttelialue (LPA).

Autopaikkojen korttelialueen pohjoispuolelle on osoitettu urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue (YU). Rakennusoikeus on yhteensä 14 000 k-m². YU-alueiden väliin sijoittuu Elmonaukio. Urheilupuiston pohjoisosa on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU) ja urheilupuiston ympäröivät alueet lähivirkistysalueeksi (VL).

Vantaan kaupunki omistaa Elmon urheilupuiston alueesta länsipuolisen osan, LPA- alueen sekä Elmonaukion. Lisäksi kaupunki on vuokrannut pohjoisosan maat seurakuntayhtymältä. Urheilupuistoa ympäröivät alueet ovat Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymien omistuksessa.

NYKYTILA

Alue on nykytilassaan metsää ja metsittynyttä peltoaluetta. Eteläosassa sijaitsee voimajohtojen alue, joka on avointa kumpuilevaa maisemaa. Pinnanmuodot vaihtelevat suunnittelualueella merkittävästi. Alueella on korkeita moreenimäkiä, kalliopaljastumia sekä lohkareita ja toisaalta ojitettuja savikkoalueita, mikä tekee alueen yleisilmeestä vaihtelevan. Alueen läpi kulkee ulkoilureittejä ja polkuja.



LUONTOARVOT

Suunnittelualueen kautta on määritelty voimassa olevassa maakuntakaavassa merkittävä poikittainen viheryhteystarve, joka ylittää Sipoonkorvesta Tuusulaan. Vantaan kaupungin uutta yleiskaavaa (2020) varten teettämässä ekologisten yhteyksien selvityksessä suunnittelualueen luonnonympäristöä on kuvattu metsäisten ekologisten yhteyksien päälinjana ja alueen kautta on merkitty ekologinen yhteys. Päärata muodostaa suunnittelualueen itäpuolella merkittävän estevaikutuksen ekologiselle yhteydelle ja selvityksessä on tunnistettu tarve yhteyttä parantavalle vihersillalle.

Pohjois-eteläsuuntaisista ekologisista yhteyksistä suunnittelualueen itäpuolella Rekolanojan puronvarsi ja vastaavasti hieman suunnittelualueesta länteen sijaitseva Kylmäoja muodostavat luontoarvoiltaan merkittäviä virtaveden varren ekologia yhteyksiä. Näistä Rekolanojan varrelle ja osin suunnittelualueelle on määritelty myös maakuntakaavan viheryhteystarve.

Kaava-alueella ja ympäröivällä metsäalueella on tehty 2019–2020 luontoselvityksiä. Vuonna 2019 alueen eteläosaan ulottui Vantaan lahojaviosammalselvitys, jonka yhteydessä alueelta rajattiin lajin ydinalue. Vuonna 2020 tehtiin Elmon alueelle ja ympäristöön keskittyvä luontoselvitys. Luontoselvityksessä rajattiin myös kaava-alueen pohjoispuolelta lahojaviosammalten ydinalue. Ympäröivillä metsäalueilla on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä sekä vesilakikohde, jotka säilyvät rakentuvan alueen ulkopuolella. Lisäksi monimuotoisuuden kannalta merkittävänä rajattiin vanhempaa lahopuustoista metsää, korpialueita sekä linnustollisesti arvokasta aluetta, jotka sijoittuvat osin rakentuvalla alueelle.

Rakentuva alue ulottuu lahojaviosammalten eteläiselle esiintymisalueelle. Uudenmaan ELY-keskus katsoi lausunnoissaan, ettei kaavan toteutuminen vaaranna lahojaviosammalten suotuisaa suojelutasoa Vantaalla, sillä Vantaalla lajin esiintymiä on runsaasti ja myös suojelluilla alueilla. Säilyvillä esiintymisalueen osilla tulee välttää lahopuuston vaurioittamista.

Ympäröivien alueiden luontoarvojen mahdollisimman laaja turvaaminen on tarpeen huomioida toimintojen sijoittelussa ja virkistyskäytön ohjaamisessa, kun alueen käyttäjämäärät ja käyttömuodot lisääntyvät. Merkittävää on paitsi monimuotoisuuden turvaaminen myös mahdollisimman laajan ja yhtenäisen luontoalueen turvaamisen metsäalueeseen tukeutuvan ekologisen yhteyden säilyttämiseksi sen kavetessa rakentamisen seurauksena.

MAAPERÄ

Pohjasuhteet vaihtelevat kaava-alueella merkittävästi pinnanmuotojen tapaan. Lipstikan puiston pohjoispuolella sijaitsevan tulevan paikoitusalueen maaperä on pääosin moreenia sekä kalliota.

Tulevan paikoitusalueen pohjoispuolinen alue, jonne puiston kenttätöiminnot on sijoitettu, on pääosin hiekkamoreenia ja hiekkasoraa. Pohjoisosissa maakerrokset muuttuvat savi- ja silttimaiksi.

HYDROLOGIA

Alueen vedet purkavat pohjoisesta suoraan Asolanväylän ali Rekolanojaan. Alueen eteläosan vedet purkavat Lipstikanojan kautta samaan puroon. Rekolanoja on kalastoltaan erityisen merkittävä kaupunkipuro ja siinä esiintyy luonnollista taimenkantaa.

SUUNNITELMAN TAVOITTEET JA SISÄLTÖ

SUUNNITELMAN PÄÄPERIAATTEET

Urheilupuiston sisällöllisenä tavoitteena on toteuttaa nykyaikainen urheilualue, joka tarjoaa monipuolista tekemistä ja urheilupalveluja eri-ikäisille kävijöille. Lisäksi tavoitteena on monikäyttöinen, muunneltava ja helposti saavutettava urheilupuisto. Urheilupuiston visuaalinen ilme ja maisema-arkkitehtuuri tukevat elämyksellistä ja aktiivista liikuntaympäristöä.

Alueella on toimintoja niin kesälle kuin myös talvelle. Kesäkautta varten alueelle on sijoitettu jalkapallokentät, tenniskentät, lentopallokentät, koripallokentät, padelkentät sekä rullalätkä- ja futsalkentät. Lisäksi alueella on juoksusuora ja pituushyppypaikka. Vapaamman liikumisen alueella on mahdollista harrastaa muun muassa lenkkeilyä, kiipeilyä, ulkokuntoilua ja ryhmäliikuntaa. Talvella urheilupuisto tarjoaa mahdollisuudet jääkiekkoon, luisteluun, hiihtoon, lenkkeilyyn ja lumileikkeihin.

Alue jakautuu kolmeen luonteeltaan erilaiseen kokonaisuuteen. Pohjoisosa on puistomainen ja sinne sijoittuu erilaisia liikkumiseen ja kuntoiluun liittyviä toimintapaikkoja sekä kumpuilevia nurmialueita. Keskiosassa sijaitsee jäähalli, uimahalli ja maauimalalle varattu alue sekä niiden ympärille sijoitetut pelikentät ja liikunta-alueet. Elmonaukio sijoittuu terassoituun rinteeseen jakaantuen toiminnallisesti erilaisiin osiin. Urheilupuiston eteläpuolella sijaitsee laaja paikoitusalue, jota rytmittävät voimajohtopylväät sekä niitä ympäröivät viheralueet. Elmonaukioon liittyvä paikoitusalueen osa toteutetaan kävelypainotteisena ja kaupunkikuvallisesti aukioon liittyvänä.

Työssä edistetään resurssiviisautta ja kestävään ympäristörakentamiseen liittyviä tavoitteita. Vantaan kaupunkistrategiassa tavoitteeksi on asetettu hiilineutraalisuus vuoteen 2030 mennessä. Tämä tarkoittaa sitä, että päästöjä on vähennettävä merkittävästi, joten hankkeiden suunnittelussa tulee tunnistaa ilmastopäästöjen kannalta merkittävät hankinnat ja kehittää rakentamisen ilmastovaikutusten arviointia ja edistää kiertotaloutta. Elmon hankkeessa on mahdollista vaikuttaa

mm. esirakentamisen päästöihin ja muihin rakentamisen ilmastovaikutuksiin mm. massakoordinaation avulla sekä vähentämällä runsaspäästöisten menetelmien käyttöä suunnitelmaratkaisuissa ja rakentamisessa.

LIIKENNE JA REITISTÖT

Urheilupuisto nojaa vahvasti alueella jo olemassa oleviin reitistöihin ja yhteyksiin niin kävelyn, pyöräilyn, joukkoliikenteen kuin autoliikenteenkin osalta. Alueen rakentuessa kuitenkin myös liikenteen ratkaisuja kehitetään, jotta puistoon sijoittuvien palveluiden saavutettavuus pystytään mahdollistamaan riittävässä määrin ja eri kulkumuodoin. Kävelyn ja pyöräilyn osalta keskeisimmät reitit kulkevat Elmontietä ja Asolanväylää sekä viheralueiden ulkoilureitistöjä. Yhteydet Rekolan juna-asemalle sekä Asolanväylän uusille linja-autopysäkeille ovat keskeisiä. Urheilupuiston sisältä on varattu useita alueita runkolukittavana toteutettaville pyöräpysäköintipaikoille. Myös kaupunkipyöräaseman sijoittamiseen on varauduttu.

Autoliikenteen on kaavailtu saapuvan urheilupuistoon ensivaiheessa Elmontien kautta. Lopputilanteessa urheilupuiston pysäköintialue on suunniteltu liittyväksi suoraan Asolanväylään. Varsinaiselle pysäköintialueelle on suunniteltu yhteensä hieman yli 450 pysäköintipaikkaa, joista noin 30 paikkaa on esitetty lyhytaikaiselle saattoliikenteelle, 10 liikkumisesteisten paikkaa ja 9 linja-autopaikkaa.

ESTEETTÖMYYS

Elmon urheilupuistossa pyritään vähintään perustason tavoitteisiin ja uimahallin lähiympäristössä erikoistason tavoitteisiin.

VALAISTUS

Valaistussuunnitelmalla liikuntapuistosta halutaan luoda hyvinvointia lisäävä, puiston identiteettiä korostava moderni ympäristö, jossa ihmiset voivat kokoontua ja harrastaa liikuntaa turvallisesti ja miellyttävästi myös pimeään aikaan. Suunnittelualue on jaettu kuuteen eri osa-alueeseen, joille kullekin on määritetty erilaiset periaatteet valaistuksen toteuttamiselle alueen toiminnot ja luontoarvot huomioon ottaen.

HULEVESIEN KÄSITTELY

Suunnittelualue jakaantuu kahteen valuma-alueeseen, joiden vedet purkavat erilaisten hulevesien viivytyspainanteiden kautta Rekolanojaan. Urheilupuiston hulevesien hallinta on toteutettu hajautetusti. Pohjoisen alueen vedet kulkevat painanteissa alueen koillisosan hulevesien viivytyspainanteeseen. Paikoitusalueen vedet ohjataan biosuodatusrakenteiden kautta



hulevesiverkostoon. Lisäksi hulevesiä viivytetään Elmonaukion ja Haxberginhakan puistoalueen hulevesirakenteissa.

KASVILLISUUS

Metsien hoidon lähtökohtana on virkistyskäytön ja luontoarvojen yhteensovittaminen. Urheilupuiston pohjoisosassa ekologisen viheryhteyden vyöhykkeellä säilytetään nykyinen metsäpuusto. Urheilupuistoa rajaavat metsänreunat kehitetään monimuotoisiksi reunavyöhykkeiksi, joiden pohjakerroksia hoidetaan niittyalueina. Uusissa istutuksissa suositaan kestäviä ja vaihtelevasti erilaisia puu- ja pensaslajikkeita. Urheilupuistoon toteutetaan myös liikkumiseen soveltuvia nurmialueita. Biosuodatusrakenteissa suositaan monikerroksellista ja monimuotoista kasvillisuutta, erilaisia pensas-, perenna- ja niittykasveja.

POHJARAKENTAMINEN

Alueen pohjaolosuhteet sekä topografia ovat vaihtelevat. Puiston tasaus tulee olemaan pääosin nykyistä maanpintaa korkeammalla. Alueelta poistetaan noin 30 cm pintamaita, puustoa sekä irtolohkareita. Maa- ja kallioleikkaukset muodostuvat yksittäisten kallio- ja moreenimäkien tasaamisesta suunniteltuun korkomaailmaan soveltuviksi sekä alueen itäreunalta, missä nouseva maasto sovitetaan puiston tasaukseen. Alueella muodostuvat ja rakentamiseen soveltuvat kitka- ja louhemaat voidaan pääosin hyödyntää alueen sisällä, mikä kuitenkin edellyttää välivarastointia alueen sisällä.

SUUNNITTELUTYÖRYHMÄ

Yleissuunnitelma on laadittu Vantaan kaupungin kadut ja puistot-palvelualueen toimeksiannosta vuosina 2020 – 2021. Suunnitelman on laatinut Ramboll Finland Oy.

Työtä on ohjattu Vantaan kaupungin kadut ja puistot -palvelualueelta yhteistyössä kaupunkisuunnittelun, ympäristökeskuksen, tilakeskuksen, kiinteistöt ja rakentamisen sekä liikunnan palvelualueen edustajien kanssa. Lisäksi ohjausryhmässä on ollut mukana Vantaan seurakuntayhtymän edustaja.

VUOROVAIKUTUS

Suunnittelun aloituksesta tiedotettiin toukokuussa 2020. Vuorovaikutuksen avulla suunnitteluun on tuotu vahvasti mukaan käyttäjänäkökulmaa. Prosessiin sisältyi keväällä 2020 toteutettu kaikille avoin verkkokysely, marraskuussa 2020 etäyhteyksin toteutettu kaikille avoin yleisötilaisuus, lapsille ja nuorille suunnatut suunnittelutehtävät sekä suunnittelijan sähköposti- ja puhelinpäivystys loka-marraskuussa 2020.



KUSTANNUSARVIO JA HANKKEEN TOTEUTTAMINEN

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 19 milj. euroa (alv 0 %). Kustannuksiin ei sisälly maa- ja vesialueiden rakentaminen eivätkä urheilupuistoon suunnitellut rakennukset. Myöskään maa-alueiden hankinta ei sisälly kustannusarvioon.

Urheilupuiston alue tullaan toteuttamaan vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan uimahallia ympäröivät alueet, osa paikoitusalueesta sekä tarvittavat liikenneyhteydet.

Hankkeen ensimmäisen vaiheen esirakentamiskustannuksiin on varauduttu katujen ja puistojen palvelualueen rakentamishjelmassa vuosina 2021-23.